

Національний педагогічний університет
імені М.П.Драгоманова
Інженерно-педагогічний факультет

**Кафедра Загальнотехнічних дисциплін
та охорони праці**

**АКУМУЛЮЮЧІ СИСТЕМИ ЕНЕРГІЇ
В СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
ВІДНОВЛЮВАЛЬНОЇ
ЕНЕРГЕТИКИ**

Національний план дій з відновлювальної енергетики

Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України

4 січня 2020

Встановлена потужність об'єктів відновлюваної електроенергетики, МВт (оперативні дані станом на 01.01.2020)

План: до 2035 р. $\Rightarrow$ до 20,3 ГВт

Швидке зростання частки генерованої ВЕД підвищує ризики стійкості роботи Об'єднаної енергосистеми України.

З початку 2015 р. введено близько **5 800 МВт** та залучено біля **4,9 млрд €** інвестицій

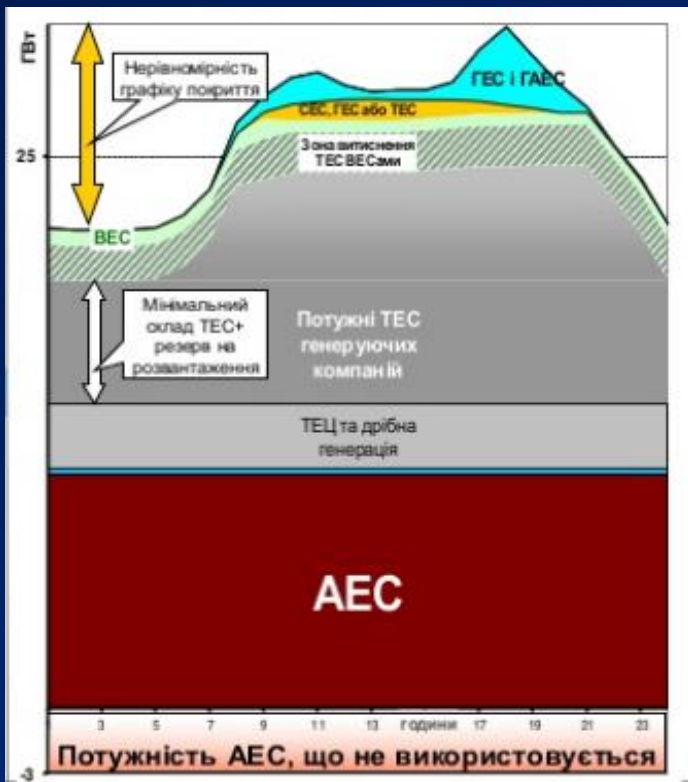
* - прогнольні дані ЦЕС домогосподарств на кінець року з урахуванням темпів розвитку;

** - потужності малих ГЕС у 2019 р. скориговані на 11 МВт у зв'язку із зміною визначення потужності ГЕС.

Розбалансованість енергосистеми

Так чи достатньо енергії в Україні ?

Маємо надлишок базової генерації – нехватка маневреної

За оцінками експертів Укренерго, енергосистема України є однією з найменш гнучких у світі. Для збалансування виробництва та споживання електроенергії, до 2025 року необхідно створити **близько 2,5 ГВт нових швидких маневрених потужностей**

Досвід розвинутих енергосистем світу свідчить, що **потужність засобів балансування** в енергосистемі повинна становити **25 – 30 %** від встановленої потужності ВДЕ.

Отже, для енергетики України актуальним є формування ринку «джерел гнучкості»

Джерела гнучкості

На практиці використовують *чотири типи джерел гнучкості*:

- *генерація* (ГЕЄ і маневрені ТЕС);
- *мережеві рішення* (Інтерконект);
- *гнучкий попит* (споживачі регулюють графік споживання);
- *технології накопичення* (ГАЕС, акумулюючі батареї та ін.).

Найкращого результату компенсації різниці між попитом і пропозицією на енергетичному ринку можна досягти в разі *оптимального комбінування різних джерел гнучкості*.

Вимоги до маневрених генеруючих систем

Маневрена генеруюча система повинна мати такі **характеристики**:

- *станція повинна запускатися 1500 разів на рік;*
- *вихід на повну потужність за 2 хвилини;*
- *перебуваючи в резерві - не споживати енергію.*

Це дозволить:

- знизити викиди CO₂ на 13 %;
- знизити собівартість енергії більше ніж на 300 млн.євро.

Газотурбінні установки відповідають цим вимогам, проте відсутність достатньої кількості газу стримують цей напрямок.

Управління попитом

Demand Side Management

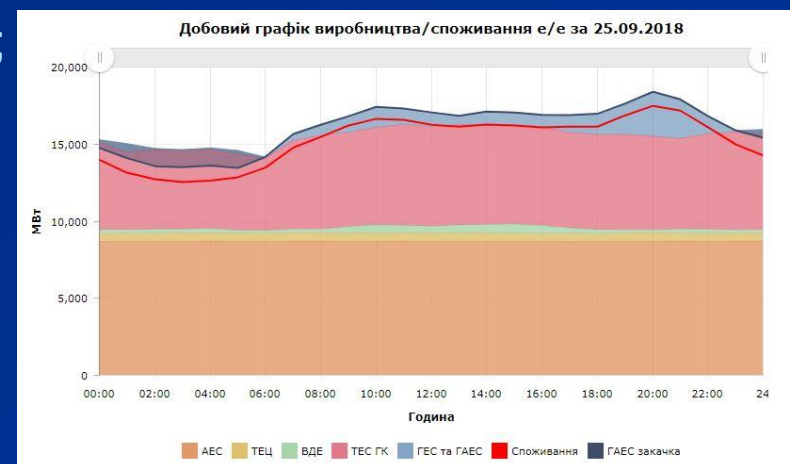
Управління попитом орієнтується на економічну зацікавленість споживачів регулювати власне споживання. Для цього формують різні тарифні плани, ще дозволяє:

- *знизити загальне споживання;*
- *вирівняти графік навантаження на мережу;*
- *змістити споживання енергії в періоди меншого попиту.*

Управління попитом реалізується та такими напрямками:

- стимулювання енергоефективних технологій;
- формування гнучкого попиту

Напрямок нівелюється програмами перехресних субсидій.

Перетікання енергії

Інтерконект

Інтерконект реалізує можливість обміну енергією з іншими країнами. Раніше Україна здійснювала перетоки енергії з РФ. Сьогодні з політичних міркувань цей напрямок неможливий.

На поточному етапі розглядати в якості джерела гнучкості співпрацю з країнами Євросоюзу немає достатніх передумов.

Системи зберігання енергії

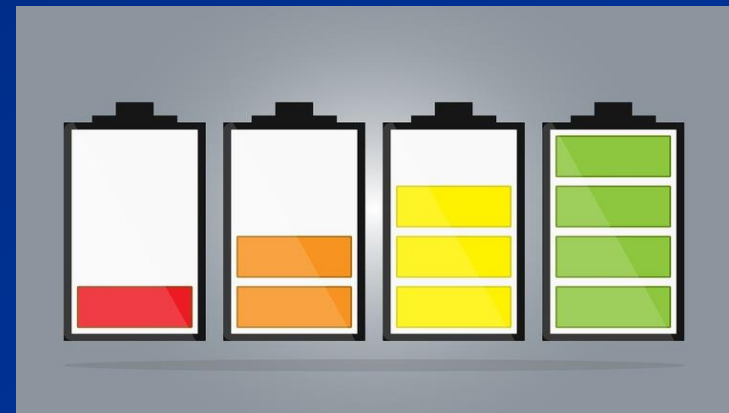
EES

У звіті агенції **IRENA стверджується**, що для прискорення розгортання ВДЕ особлива увага повинна приділятися **системам зберігання енергії (EES)**, зокрема *аккумуляторним системам*.

Світовий обсяг ринку збереження енергії активно розвивається і за період з 2015 по 2020 рік **зріс у 26 разів**, причому **частка домашніх систем зберігання становила біля 16%** від загального обсягу.

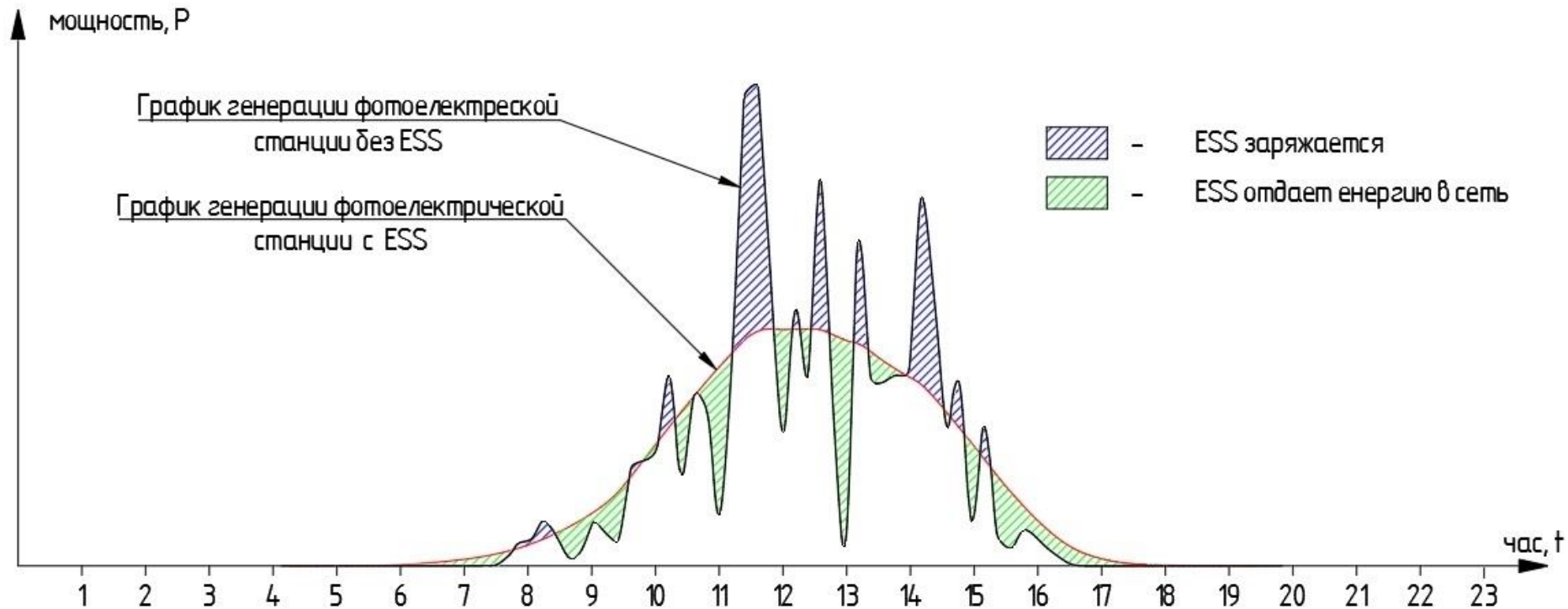
Чи не єдиною *технологією накопичення і зберігання енергії* в Україні залишалась *потенційна енергія води* (гідроакумуючі станції), яка займає близько 96% від загальної потужності сховищ.

Використання великих акумулюючих систем на основі акумуляторів зарекомендували себе як досить **надійні силові установки**

Вплив ЕЕС на Об'єднану енергосистему України

Акумуляторні системи зберігання енергії: характеристики

Обираючи технологію зберігання енергії, слід враховувати цілий ряд *характеристик акумуляторів*, а саме:

- прогнозовану *кількість циклів* заряд/розряд,
- *корисну ємність*, яка залежать від номінальної потужності,
- допустимої глибини та швидкості розряду (заряду),
- температурного режиму роботи,
- втрати ємності акумулятора з плином часу,
- рівень саморозряду;
- здатність працювати в режимі глибокого розряду;
- роботу з малими струмами;
- роботу при від'ємних температурах;
- мінімальні вимоги в обслуговуванні.

Акумулятори: вибір типу

Термін дії таких акумуляторів становить від 5 до 10 років

акумулятори

```
graph TD; A(акумулятори) --> B(кисотно-свинцеві); A --> C(лужні); B --> D["Absorptive Glas Mat (AGM) використовується сепаратор з абсорбуючого скловолокна"]; B --> E["Gelled Elektrolite (GEL), електроліт використовується у вигляді гелю"];
```

кисотно-свинцеві

лужні

Absorptive Glas Mat (AGM)

використовується сепаратор з абсорбуючого скловолокна

Gelled Elektrolite (GEL),
електроліт використовується у вигляді гелю

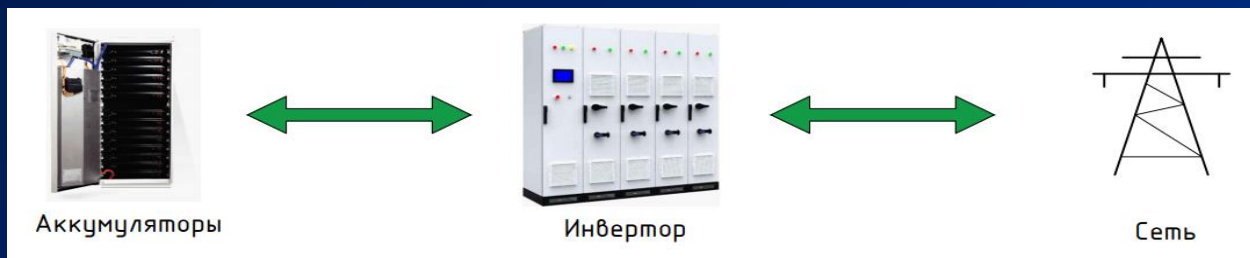
Висновки

Отже, існуюча ситуація на енергоринку України потребує швидкого розвитку джерел гнучкості.

Вже сьогодні економічно виправданною є використання технологія EES на основі акумуляторних батарей, що дозволяє ефективно зберігати генеровану ВДЕ енергію.

Висновки

В енергетичній стратегії Україна задекларувала намір до 2035 року збільшити частку відновлюваної енергетики до 25%.

Перешкодою на шляху до цієї мети є неготовність мережі прийняти таку кількість енергії з ВЕД, зокрема необхідність належного балансування електроенергії в системі.

Зробити систему більш гнучкою можна за допомогою сукупності заходів: збільшення кількості маневрових та швидкодіючих потужностей, вдосконалення системи прогнозування в енергетиці, забезпечення активної транскордонної торгівлі, запровадження програм з управління попитом та встановлення накопичувачів електроенергії.

Thank You !